

လှန်ကောန်အဲညင်သွေခံညိ” ဂးတဲ ဖအောင်ဏာဗြသရဲချင်ဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၁၄။ ၁-၄၉။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “ရှင်မ၊ ဤအိမ်၌ အလုံးစုံသောဥစ္စာကို ကျွန်ုပ်အား အရှင်တို့သည် ပေးကုန်ငြားအံ့၊ အရှင်သားကို အကျွန်ုပ်ဆောင်ချေအံ့” ဟု ပြည့်တန်ဆာမ၊ကဆို၏။ (သူဌေးမသည်) “ကောင်းပြီ” ဟုဝန်ခံ၍ ရိက္ခာပေး၍ သူဌေးမသည် များစွာသောအခြံအရံဖြင့် ပြည့်တန်ဆာမကို “ရှင်မ၊ သွားပါချေ၊ ရှင်မအခွမ်းဖြင့် ငါ့သားကိုဆောင်ပါချေ” ဟုစေလိုက်၏။ (၅၅၀။ ၁-၈၆။ ညောင်ကန်။) (အစောံ = အစွမ်း။/ စလီစလး = အလိမ္မာ။/ စွဲ = မာယာ။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Well, if you will give me authority in this house, I’ll fetch your son back” (said the girl). “Very good” said the lady in assent, and gave the girl her expenses and despatched her with a large following, saying, “Go, and manage to fetch my son back.” (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-44)

- ကကမ္ပိုင်ပွဲလစဝံ ဟိုတ်သွိုမအောန်ခလီခလး သိုဖအိုတ် ဒးလောပ်ဒက်တဲပံက်ဟောင်။ ဂတံမဲ့ ဟိုတ်မ္ပုံဂတိမစီကွး ဥာဲဗက်အာစွဲစိုတ်ပံက်ဒး ကအံပံက်ဂ် ဒးလုပ်ဒက်ဋ္ဌာင်ဂတံဟောင်။ ဒဒ်ခါဝံ ပမိုတဲ ပတွသန္တိ လွပွတ်ညးပြဟ်ညိ။ (၅၅၀။ ၆-၃၈။ ၁-၁၂/၁၂။ အစွောံ။) (တင်သန္တိ။ ဂလာန်ဝံ န်ဂလာန်ဒွောအံဗ္ဗောန်ကျင်ဇော်အစွောံဟောင်။ ပဲ့မူဗ္ဗာ သိုပဲ့မူအေဂံလိက်ဂ် ဟွံမဲ့ရ။) (မအောန်စလီစလး = ဟွံစီကွး = အလိမ္မာနည်းပါးသည်။/ သွို = ဒိုဟ်ခို = အသိပညာနည်းပါးသည်၊ မိုက်မဲသည်။/ မ္ပုံဂတိ = မ္ပုံပညာ = ပညာရှိသည်။) ဗတ်ဗ္ဗာ/ အိုင်၌နေသော ငါးအပေါင်းတို့သည် အသိအလိမ္မာနည်းပါးခြင်း မိုက်မဲခြင်းကြောင့် အားလုံးတို့သည် ဗျိုင်း၏လက်ရုပ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြရကုန်၏။ တစ်ခုသောဗုဒ္ဓန်သည်သာလျှင် ပညာရှိခြင်း သိလိမ္မာခြင်းကြောင့် ဗျိုင်း၏စဉ်းလဲသော မာယာဥပါယ်ကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် ပိုင်းခြားသိရှိသည်ဖြစ်၍ ဗျိုင်း၏လည်သည် ဗုဒ္ဓန်၏ညှပ်လက်မတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားရလေ၏။ (သုတေသီ)
- “ယွံမ္မး၊ ပိုညးခါ ဗတ်ရဟံဒ်စာန်စး ပိုစမ္ပွဲသွဟ်ဂ် နမဂြိုင်ကိုတူ ပိုမဂ္ဂံစရ။ ဟိုတ်မဒ်စာန်စး ညးသွံတဲ ကြိုပရအံကိုတဲ ညးမ္ပွဲဂ်ဇတ်ကျိပ် ညးမ္ပွဲဂ်ဇတ်ဗတတဲ ကြိုဂံဏာဗျုန်အဒေါင်ဂ်တဲ ပိုညးခါဟံထောံသွးရ” ဂးတဲ (ဖေအံခါဂ်)ဇောပ်ဒိုင်ရ။ ကြိုဂ် ဝံဏာဗျုန်ကဂ်တဲ အာကိုကြိုဗြဂ်စရ။ ကြိုဗြဂ်ကတဲ သိုက်သွန်ကြိုကွက်ဂ်တဲ။ --- “ယွံတုသို၊ တုသိုလေဝ် ရှောင်လတူ ဩင်ရောင်။ ကဒိုင်တဲပဲ့ဒ်ဂ် သိက်ပတွသိုကေတ်ကဂ်ဝံရောအံ။” “ယွံဒေံဗြ၊ နဥပျါခလီခလး အဲတဲ အဲမဂ္ဂံရောင်မ္မောံ၊ မ္မောံစရ” ကြိုကွက်ဂ်ဂး။ (၅၅၀။ ၆-၄၀။ ၃-၄၆။ အစွောံ။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Then she asked him about the means of attainment, speaking a stanza: “How, being of the land, have you from water caught a fish? How did you do the feat, my lord? pray answer to my wish. (The Jataka: Vol. III & IV: Book VII: 207) (**feat:** n. something that someone does that is impressive because it needs a lot of skill, strength etc./ Longman Dictionary./ **feat:** n. difficult action done well: ထူးခြားသောစွမ်းဆောင်ချက်။/ ရှေ့ဆောင်အဘိဓါန်။ ဦးလွင်ဦး။)

- “ယုံခမီတံ၊ နူက္ခာကျာ်တြဲဟံ့ဒ်ဏီဂ် တွပညာတမ္မာတမ္မာတေံ တိတ်ပခမီဗူးသာသနာဂ် ဆဗ္ဗတ်သီမသုန်ကိုလေဝ် မင်မွဲတ်ဂ် ဆဗ္ဗတ်အယာံမာတ် နီုညောင်ကလောအံညိကိုဂ်လေဝ် တွဟ် နဒေဝ်စယးဂတဂ် ညးဟိုဂရိုဟ်တဲရဟံ့သေင်ဟာ။ မူးတအံတုန်ဂ် ပွဲသာသနာအဲ ဗွဲနိယာနိက မဇိုန်ကိုမဂ်ဖိုသွင်နိဗ္ဗာန်ရောင်။ တိတ်ပခမီတဲ တွဟ်နညပျီုဇလီုဇလးတဲ ဝတ္ထုမဒေဝ်လဝ် ဂစဲလဝ်ဂ် ညေံဟံ့ထေက်ကြိုက်ညိသံ့။ ညေံဟံ့ဂပ်ဂပ်ညိသံ့” (ကျာ်တြဲဂး။) (၅၅၀။ ၉-၄၀၆။ ၃-၄၉၁။ အစောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “ရဟန်းတို့၊ ရှေးပညာရှိတို့သည် ဘုရားမဖြစ်မီ သာသနာတော်ပဉ္စ ရသေ့ရဟန်းပြုကုန်၍ ပဉ္စသီမျှကို စောင့်ကုန်လျက်လည်း ဆားမျှကို နက်ဖြန်အကျိုးငှာ သိုမှီးသည်ကို ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။ သင်တို့သည် ဤသို့သဘောရှိသော ဝဋ်ဆင်းမှ ထွက်မြောက်စေတတ်သော ဘုရားသာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ နက်ဖြန်သန်ဘက် အစရှိသော နေ့အကျိုးငှာ သိုမှီးခြင်းကို ပြုကုန်လျက် မသင့်သည်တို့ကို ပြုကုန်၏” ဟု (မြတ်စွာဘုရား)မိန့်တော်မူ၍ -။ (၅၅၀။ ၀-၃၀၈။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ “Brethren, wise men of old, before the Buddha appeared, ordained in heresy and keeping only the five precepts, used to chide those who laid aside even salt and sugar for the next day; but you, though ordained in such a rule of salvation, make a hoard for the second and the third day.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book VII: p-221) (ပွဲမူဗ္ဗာကို ပွဲမူအေဂံလိက်ကို အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရမန် ‘စလီစလး’ ဂ် ဟံ့ပြာကတ်ရ။)
- (ဗောဓိသတ်သွိုင်စိင်ဂ် သွိုင်ရပ်ဂံ့ဖျဏာချင်၊ မိဗောဓိသတ်စိင်ဗြဟ္မဂ် သေ့ဒိုင်တဲပွဲဂြိုပ်ရ။ ဗောဓိသတ်သွိုင်စိင်တုန် စိုပ်ချင်တေံတဲ မိက်ဂံ့ကလေင်စကိုမိဇကုတဲ ဟံ့စစရ။ ကောတ်တဲ သွိုင်ဒးကလေင်ဗလးကိုတဲ ဂံ့ကလေင်စစိုပ်မိဇကု ပွဲဂြိုပ်ဂံ့ပွန်ရ။ ဒဒ်ဗောဓိသတ် မကလေင်စစိုပ်ဂြိုပ်ဂ် မိဗောဓိသတ်ဟံ့တီဏီရ။ စိုပ်ဇရေင်မိတဲ နလပိုမခမန်လဝ်ဒုတ်ဂ် ဗရဲဖျေလတူမိရ။) “ယုံဒေဝ်တဲဗြ၊ မာတ်ကောန်အဲဟံ့မွဲတဲ ပွဲမဟံ့သေင်ကိုကာလဗြ တွအဲဗဂူဖျေ ဗစေါဟ်(ဗစိုဟ်)အဲဂ် အဲဇိုန်ပိုန်ကိုတွအဲဒေဝ်တဲဗြရ” မိဗောဓိသတ်ဂး။ ဗောဓိသတ်မိင်ပါင်မိတဲ ဗရူတိုန်ပါင်ကိုမိရ။ “ယုံမိ၊ ဗြဟံ့သေင် အဲကောန်မိမစိုပ်ကျင်မိရောင်။ နကိုလ္လီဇလီုဇလးအဲတဲ သွိုင်သွိုက်မှိုက်တဲ ကိုဗလးကော့အဲရောင်။ မိက္ခန္ဓာသင်ဒုတ် စကွတ်ရ” ဗောဓိသတ်ဂး။ (၅၅၀။ ၉-၄၅၅။ ၇-၉၇။ အစောံ။) ဗတ်ဗ္ဗာ/ “အိုပဇ္ဇန်နတ်မင်း၊ ငါ၏သားသည်မရှိ၍ အခါမဟုတ်သောမိုးကို ရွာစေ၍ ငါ့အား အပူကိုငြိမ်းစေခြင်းကြောင့် သင့်ကို ငါသည် အမျှပေးဝေပါ၏” ဟု ဘုရားလောင်း၏ မိခင်ဆင်အိုမကြီးသည် ဆို၏။ ထိုအမိစကားကိုကြား၍ ဘုရားလောင်းဆင်မင်းသည် မိခင်အား ဤသို့ဆို၏။ “မိခင်၊ မိုးရွာသည်မဟုတ်။ အကျွန်ုပ်မိခင်၏သား ပြန်ရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်၏ လုံ့လအစွမ်းအစအလိမ္မာဖြင့် ဘုရင်မင်းကြီးသည် နှစ်သက်သည်ဖြစ်၍ အကျွန်ုပ်အား လွှတ်စေခြင်းဖြစ်၏။ မိခင်၊ ထ၍ ရေကိုသောက်လော့ မြက်ကိုစားလော့” ဟု ဘုရားလောင်းဆို၏။ (သုတေသီ)

- “——၊ ယုံသွိုင်မ၊ နုဏ္ဏမိမန်ကို နုဏ္ဏမိဂဉ္ဇကို အစာသင်တအိန် ဝံဇ္ဇးကလော်ဂမ္ဘိုင်မာန်ကို လော် ပွဲသွိုင်ဂစိုတ်ဒမြိုဟ်တအိန် အစာသင်တအိန်ဟံဇ္ဇးတဲ မဒးကျအာသွိုင်ဂစိုတ်ကို။ ဟိုတ် ဂ်တဲ အဲသွိုက်ပဂမိုရောင်အံ။ ယုံသွိုင်မ၊ အစာသင်လှိုတအိန် ကလော်ဇော် ကလော်အပိုင် သာတ်၊ ပြိုတ်တအိန် နဉ်သွေးဇလီဇလး ဗလိဗကင်ဒးတဲ ဝံဇ္ဇးနုတဲကလော်တအိန်ကို။ ဂ် သွိုင်ဂစိုတ်ဒမြိုဟ်တအိန် အစာသင်တအိန် ဗလိဗကင်မာန်ညိဟာ။ အစာသင်တအိန် ဟံဇ္ဇးမာန် သွိုင်ဂစိုတ်ဟောင်။ သွိုင်မ၊ ဟိုတ်ဂ်တဲ အဲသွိုက်ဖအာတ်ဝေထမိုက် အဲသွိုက်ပဂမိုရောင်အံ။” (၅၅၀။ ၆-၅၁၀။ ၈-၁၂၇။ အစောံ။) (စလီစလး = အစောံအနုတ် = အစွမ်းအာနုဘော်။ / ဗလိဗကင် = ပူဇော်ပသသည်။/ ကလော်အပိုင်သာတ် = မြေဘုတ်ဘီလူး။/ ဒမြိုဟ် = မဒြိုဟ်စာကြံကြ။)
- “ယုံမွောံ၊ ဗြဿိုင်ဂ်နွံဗြိုင်ရ။ ညးဿိုင်တုပ်ညင်မွောံဂ် ဟံဇ္ဇးရ။ မွောံဂ်တုန်လော် တလးစရဲရဲ ရုပ်လောန်နုညးရောင်။ ဇလီဇလးဥပွိုလော် ဆိုက်ဗွက်လောန်ရောင်။ ဟိုတ်ဂ်တဲ အဲဗ္ဗောဝ်စ ကာမွောံရောင်၊ မွောံအာညိရ။ ဣသိသိဂ် မွောံဂိုင်ကေတ် ပစိုန်ပြမာန်မွောံညိ” သွိုင်ဣဂ်ဂး (ကိုဒေဝတ်ဗြအလဗ္ဗသာဂ်ရ။) (၅၅၀။ ၆-၅၂၃။ ၈-၃၄၃။ အစောံ။) ဗတ်ဗာ/ “ရှင်မ၊ တစ်ပါးသောမိန်းမတို့သည် များစွာရှိကုန်၏။ ရှင်မနှင့်တူသော တစ်ပါးသောသူသည်ကား မ ရှိ။ သင်ရှင်မသည် ရုပ်အဆင်းလည်း အလွန်လှပတင့်တယ်၏။ ဥပါယ်အလိမ္မာ၌လည်း အလွန်ထက်မြက်၏။ ထို့ကြောင့်သာလျှင် သင်ရှင်မကို ငါတိုက်တွန်းခြင်းဖြစ်၏။ ရှင်မ၊ သွားပါချေလော့။ ဣသိသိဂ်ရသေ့အား ဆောင်ယူ၍ မိမိ၏အလိုသို့ လိုက်သည်ကိုပြုလော့” ဟု သိကြားမင်းသည် အလဗ္ဗသာနတ်သမီးအား ဆို၏။ (သုတေသီ)
- အခွမန်ကျောန်စွဲလင်လိမ်ကိုခါသီ ဟိုဂးပွဲလိမ်ဂ် “ခါသီဒင်ကာ ဂမာန်မင်သို့၊ ဂမာန်မင်သို့ ခါ သီဒင်ကာ” စုတ်လိမ်တဲ ဗိုဝါ မွိုဟ်ဂမ္ဘိုင်ဗဏာဟံဇ္ဇးပိ တုပ်ညင်ဂမာန်မဲ့အလန် ခါသီမဲ့ အလန် ဒ်ပွဲလတောင်ညးဂမ္ဘိုင်။ လိမ်အခွမန် ကျောန်ကလ်လင်ဂလာန်ဂ် ခါသီတိဟံဇ္ဇးပိ ကေတ်ဂိုင်ဒေပ်လင်ရ။ —— မင်ကျင် ခါသီအခွမန် တိုန်အာဒင်ကာအလန် ပွဲဥင်ဗကံ၊ အခွမန်မင်သို့ ခါသီဗွးအလန် ရှေ့စိုပ်သို့၊ ကြစိုပ်အလန်ပုန်ရဒ်တဲ ခါသီဟိုက်အခွမန် “အာ ပံက်ရင်လိမ်ကျာညိရ” အခွမန်ဟို၊ “ဥဲဟံဇ္ဇးမိက်အာရောင် ဥဲကိုပံက်ရင်လိမ်” ခါသီဂးတဲ ခါသီတိုန်အာဒင်ကာ ဥင်ဗကံပုန်ရ။ မရနက်ကိုပိပန်ဝါတဲ ပံက်ရင်လိမ် တိတ်ဗိုရင်ဂတညး ဂမ္ဘိုင် ဒ်အလန်ခါသီဒင်ကာလှိုန် ဂမာန်ဒင်ကာဟံဇ္ဇးရ။ ကာလဂ် အခွမန်ချပ် “ဆဝံ ကိုညး တီဇလီဇလးအဲကျာရ” ဂးတဲ “ဂတဝံ အဲဒင်ကာရ” အခွမန်ဟိုကိုဗြ စီရောင်ပြုပြေင်ဇော်မ စွဲခါသီကိုမင်သို့ရ။ (အကြိုကဗြလှိုရာဇာဓိရာဇ်။ ၁၂။) (စလီစလး = ပါးရည်နပ်ရည်။ အ လိမ္မာ။)

